

Östersjön

ESKILSTUNAÅNS VATTENSYSTEM

Sjöttyp: Måttligt näringsrik
Sjöyta: 1,18 km²
Höjd över havet: 132 m
Maxdjup: 22,0 m
Medeldjup: 7,0 m
Omsättningstid: 1,67 år

Kommun: Askersund/Laxå
Vattendistrikt: Norra Östersjön
Terrängkartan: 09E NO
EU-id: SE653175-143759
Utloppskoordinater: 653175-143759
Avrinningsområdets areal: 15,71 km²

Östersjön. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Östersjön ingår i Eskilstunaåns vattensystem och är belägen ca 1 mil sydost om Laxå. Sjön tillförs vatten från bäckar i omgivningen och avrinningen sker till Östra Laxsjön genom en trumma i en grusbank som skiljer de två sjöarna åt.

Berggrunden i området kring Östersjön består av granit som går i dagen på östra stranden. Isälvsmaterial dominerar jordarterna i området. På östra sidan av sjön, vilken är den mest kuperade, förekommer också morän. Västra sidan av sjön har långgrunda grusstränder medan sjöns östra strand är blockig. Sjöns grundbotten består av grus/sand/morän.

Väster om Östersjön ligger Ö Laxsjön, annars omges sjön framförallt av blandbarrskog. I väster samt vid Björnvik och Östersjötorp finns betesmarker. Fritids- och permanentboende finns längs Östersjöns västra sida och vid Björnvik och Norrhult. I tabell 1 redovisas markanvändningen i sjöns avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Östersjöns avrinningsområde, vars totala area är 15,71 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	13,61	Annan öppen mark	0,19
Sankmark	-	Vatten	1,15
Jordbruksmark	0,12	Tätort	-
Hyggen	0,64	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Östersjön nätprovfiskades 2003 varvid abborre, mört och gers påträffades. Noteringar från 1970-talet visar förekomst av flodkräfta och gädda.

Bottenfauna

Uppgifter om bottenfaunan i sjön saknas.

Växtlighet

Växtligheten kring Östersjön är sparsam. En hel del kala bergknallar finns där vegetation helt saknas. På östra stranden finns en del privata tomter men i övrigt kantas sjön av bl.a. björk- och alsly samt videbuskar. Den smala stranden vid vägen i norr är främst bevuxen med gräs. Vattenvegetationen består av glest spridda starrarter och bladvass- och sjösävruggar. På de grunda grusiga stränderna växer notblomster på flera ställen. Ön i västra viken är bevuxen med tall och har en tunn zon med starrarter och bladvass mot vattnet. Den rödlistade arten strandlumner har noterats vid Östersjön.

Övrigt djur- och växtliv

Storlom och skäggdoppning har påträffats vid sjön. Troligen gästas sjön av de ca 15 sjöberoende fågelarter som finns vid den närliggande Östra Laxsjön.

Vattenkvalitet

Östersjön har kalkats fyra gånger under perioden 1980-2005 och var innan dess försurad med ett pH-värde som varierade mellan 5,4-6,3. Idag har sjön en svag buffertkapacitet mot försurande ämnen och pH ligger runt 6,5. På grund av tillfredsställande pH och alkalinitet är kalkningen vilande tills vidare inom sjöns avrinningsområde. Det vattenkemiska målet i kalkningsplanen är att sjöns pH inte ska understiga 6,0. Sjön bedöms som näringsfattig till måttligt näringsrik. I tabell 2 visas data från analyser av Östersjöns vattenkemi.

Tabell 2. Vattenkemidata från Östersjön. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	6,5*	6,2-6,7	11	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,08	0,06-0,10	11	2012-2014
Siktdjup (m)	1,6	1,6	1	2003
Vattenfärg (mg Pt/l)	85**	70-100	6	2012-2014
Totalfosfor (µg/l)	6	6-7	2	2012-2014
Totalkväve (µg/l)	315	290-340	2	2012-2014
Hg i gädda (mg/kg)	0,78	Medelvärde 5 fiskar		1988

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar absorbansen 0,17 (vid 420/5 nm).

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *god*. Det är sammanvägningen av fisk och vattenkemin som varit avgörande för bedömningen. Modifierat provfiske 2003 visar på god förnygring av mört. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (god status), har sammantaget god status. Sjön har varit utsatt för påverkan från försurning och har kalkats flera gånger sedan 1980. Den senaste utvärderingen visar att sjön inte längre är försurad.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från kvalitetsfaktorn fisk, försurning och närsalter som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE653175-143759>.

Övervakningsprogram

Östersjön ingår i miljöövervakningsprogrammen *Kalkningens kemiska effektuppföljning* och under vissa år i *Undersökningar i ytvattenförekomster*. Under perioden 1983-85 ingick sjön även i programmet *Profilsjöar*.

Naturvårds- och friluftsentressen

Reveln, den långa grusrygg som avgränsar Östersjön från Ö Laxsjön, ger Östersjön ett kvartärgeologiskt intresse. Sjön är lättillgänglig för allmänheten och har betydelse för det lokala friluftslivet. T.ex. är sjön upplåten för fritidsfiske och har flera badbara stränder. Fisket i sjön förvaltas av Sveaskog.

Mänsklig påverkan

Östersjön har påverkats av kalkning. Sjön regleras tillsammans med Östra Laxsjön. Bilväg går strandnära i norr samt på Reveln i väster.

Områdesskydd

Hela sjön ingår i skyddsområdet för grundvattentäkten Norrudden.

Referenser

[Artportalen](#) - fåglar.

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. [Översiktlig sjöinventering i Örebro län –Del 2 Mellersta länsdelen](#). Publ. nr: 1987:10.

Länsstyrelsen i Örebro län, 2005. [Vattenskyddsområde för att skydda grundvattentäkten vid Norrudden](#).

Länsstyrelsen i Örebro län, 2010. [Åtgärdsplan för kalkningsverksamheten i Örebro läns sjöar och vattendrag 2010-2015](#). Dnr: 5810-1162-2010, Dos nr: 1800-000-004.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4](#).

SLU. [Databasen för provfiske i sjöar](#).

SLU, [Vattenkemi- och biologiska data](#).

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster.

Länsstyrelsen
Örebro län